CZU: 343.85:343.91-053.6 **https://doi.org/10.59295/rpijn2025.44**

DREPTUL PENAL ȘI CRIMINALITATEA MINORĂ: ABORDĂRI ȘI POLITICI DE PREVENIRE

VOLONTIR Andrei,
Universitatea de Stat din Moldova,
Facultatea de Drep,
student anul II

SUMMARY

I am presenting a summary of my paper titled "Juvenile Crime and Prevention Policies", which addresses the pressing issue of juvenile delinquency in the Republic of Moldova. This phenomenon involves offenses committed by individuals under 18 and ranges from minor theft and vandalism to severe acts such as violence and drug offenses. My research discusses the core principles of juvenile criminal law, including legality, proportionality, and the emphasis on social reintegration over strict punitive measures. I highlight the importance of preventive strategies like educational programs and social interventions aimed at reducing juvenile crime rates. The study identifies contributing factors to youth crime, such as social, family, economic, psychological, and cultural influences. Key preventive measures outlined in my work include fostering education, early social support, and community involvement, along with restorative justice practices that facilitate victim-offender mediation and community service. I stress that collaborative efforts among institutions, families, and communities are crucial for creating a safe environment that helps prevent recidivism and promotes the successful reintegration of young individuals. Effective prevention policies must be data-driven, adaptable, and ensure youth participation for practical relevance.

Keywords: juvenile crime, prevention, education, social reintegration, community support, restorative justice.

Introducere

Criminalitatea minoră este un subiect deosebit de important în domeniul dreptului penal, având implicații semnificative pentru tineri, comunitate și societate în ansamblu. Această formă de criminalitate se referă la infracțiunile comise de persoane care nu au atins vârsta majoratului, adică 18 ani, și include o varietate de acte ilicite, de la infracțiuni minore, precum furtul sau vandalismul, până la infracțiuni mai grave, cum ar fi violența fizică sau traficul de droguri. Criminalitatea minoră afectează tinerii în mod direct, influențându-le dezvoltarea personală și socială. Comportamentele infracționale pot avea efecte devastatoare asupra psihicului adolescentului, afectându-i stima de sine și capacitatea de a se integra în societate.

De asemenea, stigmatizarea socială asociată cu condamnările penale poate crea un cerc vicios de excludere, care duce la recidivă. Impactul criminalității minore se extinde dincolo de indivizi, afectând întreaga comunitate. Infracțiunile comise de minori pot genera o atmosferă de nesiguranță, diminuând calitatea vieții și încrederea cetățenilor în instituțiile statului. În plus, resursele comunității sunt adesea direcționate către măsuri de securitate și prevenire, ceea ce poate genera un cost economic considerabil. Sistemul de justiție se confruntă cu provocări unice în abordarea criminalității minore. Un aspect esențial este întrebarea responsabilității. Cum poate fi determinată și evaluată responsabilitatea unui minor, având în vedere dezvoltarea cognitivă și emoțională specifică vârstei? Aceasta deschide discuții importante despre justiția restaurativă versus cea retributivă, subliniind necesitatea de a găsi soluții care să pună accent pe reabilitare și reintegrare.

1. Conceptul de criminalitate minoră

Criminalitatea minoră, definită ca infracțiunile comise de persoane sub 18 ani, reprezintă o problemă serioasă și în Republica Moldova. Conform Codului Penal al Republicii Moldova, responsabilitatea penală a minorilor începe la 16 ani, cu excepția cazurilor foarte grave, când minorii de 14 ani pot fi trași la răspundere penală. Această distincție influențează semnificativ modul în care sunt gestionate infracțiunile comise de tineri și subliniază complexitatea abordării comportamentelor deviante în rândul minorilor. Aceștia sunt considerați a fi într-o etapă crucială de dezvoltare, marcată de schimbări rapide în plan fizic, emoțional și social. Această dezvoltare le afectează capacitatea de a înțelege pe deplin consecințele acțiunilor lor. Din acest motiv, legislația penală din Republica Moldova, similară cu cea din alte țări, recunoaște că abordarea infracțiunilor minore necesită o atenție specială, axată pe reabilitare mai degrabă decât pe pedeapsă strictă. Astfel, este esențial să se implementeze politici de prevenire care să țină cont de particularitățile psihologice și sociale ale tinerilor.

1.1 Tipuri de infracțiuni minore

Infracțiunile comise de minori acoperă o gamă variată, incluzând atât fapte mai puțin grave, cât și infracțiuni mai serioase. Printre aceste fapte se numără:

Furtul: Acesta poate varia de la sustragerea unor bunuri minore până la furturi mai organizate. Este esențial de menționat că furtul comis de minori este adesea influențat de nevoile economice, de presiunea grupului sau de dorința de acceptare socială.

Vandalismul: Această infracțiune se referă la distrugerea bunurilor publice sau private, adesea ca o formă de exprimare a frustrărilor sau a rebeliunii. Vandalismul poate fi, de asemenea, un semn al lipsei de supraveghere sau al educației deficitare în rândul tinerilor.

Consum de substanțe interzise: Acest comportament este adesea legat de presiunea grupului, dorința de a experimenta sau de a evada de la problemele personale. Consumul de droguri sau alcool are efecte devastatoare asupra dezvoltării fizice și mentale a tinerilor și poate conduce la comportamente infracționale suplimentare.

Agresiunea fizică: Aceste acte de violență pot varia de la conflicte fizice minore la atacuri mai severe, cu răni semnificative. Agresiunea fizică este adesea rezultatul acumulării de tensiuni emoționale, a abuzurilor anterioare sau a unui mediu social ostil.

Infracțiuni sexuale: Acestea includ fapte de hărțuire sau viol, care nu afectează doar victimele, ci și infractorii, având un impact pe termen lung asupra dezvoltării lor sociale și emoționale.

2. Principiile dreptului penal aplicate minorilor

2.1 Principiul legalității

Principiul legalității este fundamental în dreptul penal și impune ca o persoană să nu poată fi pedepsită pentru o faptă care nu a fost considerată infracțiune la momentul comiterii. Acest principiu protejează tinerii de abuzuri și arbitrarietăți în aplicarea legii.

2.2 Principiul proporționalității

Principiul proporționalității stipulează că sancțiunile aplicate minorilor trebuie să fie adecvate gravității infracțiunii. Aceasta înseamnă că, în locul măsurilor punitive severe, ar trebui promovate măsuri educative și reabilitatoare, care să sprijine reintegrarea socială a tinerilor.

2.3 Principiul reintegrării sociale

În contextul criminalității minore, acest principiu subliniază importanța reabilitării și reintegrării sociale a minorilor, în detrimentul pedepselor privative de libertate. Politicile trebuie să fie orientate spre prevenirea recidivei și facilitarea reintegrării în comunitate.

3. Politici de prevenire a criminalității minoritare

3.1 Educația ca instrument de prevenire

Educația joacă un rol crucial în prevenirea criminalității. Programele educaționale pot include:

Educație civică: Informarea tinerilor despre drepturile și obligațiile lor legale, promovând un comportament responsabil.

Programe de prevenire a violenței: Sesiuni de formare care să abordeze conflictele, comunicarea eficientă și gestionarea emoțiilor.

3.2 Intervenții sociale

Intervențiile timpurii pot preveni evoluția comportamentelor deviante. Acestea pot include:

Sprijin pentru familii: Programe care oferă consiliere și resurse familiilor pentru a le ajuta să depășească dificultățile economice sau sociale.

Servicii de asistență psihologică: Oferirea de suport pentru tinerii care manifestă comportamente de risc sau care au fost victime ale abuzului.

3.3 Măsuri de justiție restaurativă

Justiția restaurativă se concentrează pe repararea prejudiciilor cauzate de infracțiune, implicând atât victima, cât și infractorul în procesul de reconciliere. Exemple de măsuri includ:

Medierea: Facilitarea dialogului între părțile implicate, astfel încât tânărul infractor să își asume responsabilitatea pentru faptele sale.

Programe de lucru în folosul comunității: Aceste măsuri contribuie la responsabilizarea minorului și la repararea prejudiciului cauzat comunității.

3.4 Implicarea comunității

Implicarea comunității este esențială în prevenirea criminalității minoritare. Colaborarea între diverse instituții, ONG-uri și autorități locale poate crea un mediu mai sigur pentru tineri. Inițiativele comunitare pot include:

Proiecte de dezvoltare socială: Crearea de centre de tineret, ateliere de formare profesională și activități recreaționale care să ofere tinerilor alternative constructive.

Campanii de sensibilizare: Informarea comunității despre riscurile asociate cu criminalitatea minoră și promovarea resurselor disponibile pentru prevenire

4. Factorii ce determină minorii să comită infracțiuni

Factorii care determină minorii să comită infracțiuni sunt variati și interconectati, influențând comportamentele și alegerile tinerilor. Acești factori pot fi clasificați în mai multe categorii:

4.1. Factori sociali

Influența grupului de prieteni: Presiunea colegilor poate determina tinerii să participe la activități infracționale pentru a fi acceptați sau admirati de grupul din care fac parte.

Existența unui mediu social dezavantajat: Tinerii care cresc în comunități cu o rată ridicată a criminalității sau în cartiere sărace pot fi mai predispuși să comită infracțiuni, considerându-le o normalitate.

4.2. Factori familiali

Dinamică familială: Familiile disfuncționale, caracterizate prin abuz, neglijare sau violență domestică, pot contribui la comportamente deviante ale copiilor.

Lipsa supravegherii: Părinții care nu oferă o supraveghere adecvată sau care sunt absenti din viața copiilor pot lăsa tinerii fără îndrumare și suport emoțional.

4.3. Factori economici

Sărăcia: Condițiile economice precare pot determina tinerii să recurgă la furturi sau alte infracțiuni pentru a-și satisface nevoile materiale.

Lipsa oportunităților: Tinerii care nu au acces la educație de calitate sau la locuri de muncă pot considera infracțiunile ca pe o modalitate de a obține resurse.

4.4. Factori psihologici

Probleme emoționale și comportamentale: Anxietatea, depresia sau alte probleme psihologice pot influența deciziile tinerilor, făcându-i mai predispuși să adopte comportamente deviante.

Imaturitate emoțională: Capacitatea limitată de a evalua consecințele acțiunilor și de a gestiona emoțiile poate duce la comportamente impulsive.

4.5. Factori educaționali

Calitatea educației: O educație deficitare, atât din punct de vedere academic, cât și moral, poate contribui la dezvoltarea unor valori greșite și la comportamente infracționale.

Abandonul școlar: Tinerii care părăsesc sistemul educațional sunt mai predispuși să devină implicați în activități infracționale.

4.6. Factori culturali și media

Influența media: Expunerea frecventă la violență în media, filme sau jocuri video poate normaliza comportamentele violente și infracționale.

Normele culturale: În comunitățile în care comportamentele deviante sunt acceptate sau chiar promovate, tinerii pot fi mai predispuși să adopte astfel de comportamente.

4.7. Factori legați de mediul comunității

Lipsa resurselor comunitare: Absența centrelor de tineret, a programelor recreative și educaționale poate lăsa tinerii fără alternative constructive.

Existența unei rețele criminale: Tinerii din comunități cu rețele criminale bine stabilite pot fi atrași în activități infracționale, văzându-le ca pe o oportunitate.

Identificarea acestor factori este esențială pentru dezvoltarea unor politici și intervenții eficiente menite să prevină comportamentele infracționale în rândul minorilor. Prin abordarea cauzelor fundamentale, putem crea un mediu mai sănătos și mai sigur pentru tineri, reducând astfel riscurile de implicare în criminalitate.

5. Concluzie

Prevenirea criminalității în rândul minorilor este o problemă complexă, care necesită o abordare multidimensională, având în vedere că factorii care contribuie la comportamentele infracționale sunt variati și interdependenți. Aceasta implică nu doar intervenții din partea sistemului de justiție, ci și colaborarea eficientă între diferitele sectoare ale societății.

Este esențial ca dreptul penal să se concentreze nu doar pe sancționarea comportamentelor deviante, ci și pe promovarea unor măsuri educaționale și sociale. Această abordare holistică recunoaște că simpla pedeapsă nu este întotdeauna soluția adecvată, mai ales în cazul minorilor, care sunt în plin proces de dezvoltare. Promovarea educației și a abilităților de viață poate ajuta tinerii să înțeleagă consecințele acțiunilor lor și să dezvolte un sentiment de responsabilitate personală.

Intervențiile sociale sunt cruciale în prevenirea criminalității. Acestea pot include programe de consiliere pentru familii, inițiative comunitare care oferă suport psihologic și social, și activități recreative și educaționale care să țină tinerii ocupați. Oferirea de sprijin emoțional și resurse poate reduce riscurile de implicare în comportamente deviante și poate contribui la dezvoltarea unor relații sănătoase.

Justiția restaurativă se dovedește a fi o abordare eficientă în tratarea cazurilor de criminalitate minoră. Prin implicarea victimelor și a infractorilor în procesul de reconciliere, se pot crea oportunități de învățare și reparare a prejudiciilor cauzate.

Aceasta nu doar că ajută la vindecarea victimelor, dar și la responsabilizarea minorilor, oferindu-le o șansă de reintegrare socială și de a evita recidiva.

Colaborarea între instituții, comunitate și familie este crucială pentru crearea unui mediu favorabil dezvoltării tinerilor. Autoritățile locale, școlile, organizațiile non-guvernamentale și familiile trebuie să colaboreze pentru a identifica tinerii cu risc și a interveni la timp. Acest tip de colaborare nu doar că asigură o reacție rapidă în fața problemelor, dar și dezvoltarea unor soluții pe termen lung care să răspundă nevoilor specifice ale tinerilor.

Implementarea unor politici de prevenire eficiente este esențială pentru a contribui la construirea unui viitor mai sigur și mai prosper pentru tinerii din societatea noastră. Aceste politici ar trebui să fie bazate pe date și cercetări, să fie flexibile și să se adapteze la nevoile comunităților specifice. De asemenea, este important ca tinerii să fie implicați în dezvoltarea și implementarea acestor politici, asigurându-se că vocile lor sunt auzite și că soluțiile propuse sunt relevante pentru realitățile cu care se confruntă. Prin abordarea acestor aspecte complexe și interconectate, societatea poate crea un mediu mai sigur și mai sprijinitor pentru tineri. În acest fel, nu doar că se reduce criminalitatea în rândul minorilor, ci se și contribuie la formarea unor adulți responsabili, capabili să contribuie pozitiv la comunitate. Această investiție în viitorul tinerilor nu este doar o responsabilitate morală, ci și o necesitate socială, care va avea un impact profund asupra sănătății și stabilității societății în ansamblu.

BIBLIOGRAFIE:

1. Portalul Ministerului Justiției din Republica Moldova
2. Institutul Național de Statistică al Republicii Moldova
3. Catană, V. „Criminalitatea minorilor: cauze, consecințe și măsuri de prevenire”. Editura Universul, 2019.
4. Organizația pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE). Proiecte și rapoarte despre justiția juvenilă și prevenirea criminalității.
5. Organizația Națiunilor Unite (UNODC). Informații despre inițiativele globale privind prevenirea criminalității juvenile și resurse educaționale.